

середнього:

- розширення можливостей переселення;
- розробка програм по працевлаштуванню безробітних громадян;
- розробка програм, спрямованих на профілактику захворювань.

Вирішення цих завдань орієнтовано на поліпшення умов життєдіяльності населення й, як наслідок, підвищення рівня соціально-економічного розвитку регіону.

Ірина Любезна, Тарас Баранкевич

Тернопільський національний економічний університет

ФОРМУВАННЯ СТРАТЕГІЇ ПІДПРИЄМСТВА ЩОДО ЗНИЖЕННЯ ВИКИДІВ ЗАБРУДНЮЮЧИХ РЕЧОВИН У ПОВІТРЯ

Промислове підприємство на всіх стадіях виробництва, а саме від стадії видобутку і використання сировини, перетворення і переробки відходів, безпосередньо взаємодіє з довкіллям. Будь-яке промислове підприємство є джерелом забруднень атмосфери. Так із зростанням промислових потужностей зростають обсяги споживання природних ресурсів, збільшується кількість накопичених токсичних відходів, зростають обсяги викидів (скидів) шкідливих речовин.

На сьогоднішній день зростають вимоги до екологічності самого виробництва, його безпечності для довкілля, працівників і суспільства. Відповідно до цього системи менеджменту промислових підприємств все частіше розробляються в інтегрованих формах, що дає змогу враховувати і гармонійно поєднувати різні аспекти виробничої діяльності.

Для забезпечення збалансованого розвитку менеджменту підприємств необхідно формувати екологоорієнтовані стратегії та впроваджувати ефективні та екологічно технології, що в свою чергу забезпечить зменшення екодиструктивного впливу на навколишнє природне середовище без блокування економічного та технологічного розвитку підприємства [3]. У зв'язку з цим, екологічний менеджмент є ефективним інструментом управління, що забезпечує екологогармонійний розвиток підприємств сучасних форм господарювання.

Дотримання і виконання розроблених і законодавчо закріплених правових, технічних, екологічних, економічних, соціально-психологічних вимог у процесі виробничої діяльності вимагає створення на підприємстві системи, яка займається адміністрування екологічно спрямованих робіт і проектів, а також несе відповідальність за результати їх виконання. Важливими умовами її

існування є: формування єдиної екологічної політики та цільової програми; наявність у керівних кадрів системи екологічного менеджменту відповідних кваліфікації та досвіду роботи в даному напрямку; чітке осмислення співробітниками підприємства своїх завдань, обов'язків і прав у процесі виконання цільової програми; розробка та впровадження на підприємстві єдиних методів, процесів для виконання екологічно спрямованої цільової програми; створення засобів і умов для виконання цільової програми. Для виконання цих умов необхідні мотивація, навчання, інформаційне та технологічне забезпечення співробітників, що представляють головну силу в процесі охорони навколишнього природного середовища. Виконанням цих функцій і покликана займатися система екологічного менеджменту підприємства [3].

Досвід європейських країн свідчить, що екологічний менеджмент, по суті, це ефективне втручання, яке може призвести до покращення стану навколишнього середовища та економічних вигод [3].

Система екологічного менеджменту часто визначається також як система планування, організації, виконання та контролю діяльності підприємства, спрямованої на досягнення природоохоронних цілей підприємства і довгостроковій стабільності підприємства в цілому. Така система здійснює екологічно спрямовану діяльність, що пронизує всі функції підприємства. Її основним недоліком є те, що вона не передбачає можливості створення, розвитку, зміни засобів і умов природоохоронних цілей підприємства і передбачає використання лише наявних коштів на підприємстві.

Пріоритети на такому підприємстві віддаються економічним цілям, екологічні цілі і природоохоронні заходи включаються до загального плану підприємства в рамках дотримання законодавчих нормативних актів чи жорсткої конкурентної боротьби. Дане визначення відповідає системі екологічного менеджменту на промислових підприємствах, які використовують оборонну стратегію. Підприємства, які використовують наступальну стратегію, повинні розробляти план заходів щодо вирішення екологічних проблем на всіх стадіях створення і виготовлення продукції. Цьому повинна відповідати система екологічного менеджменту – система створення, управління та розвитку засобів і умов для виконання поряд з економічними, фінансовими та соціальними цілями підприємства екологічних цілей, починаючи загальними стратегічними і закінчуючи оперативними [1].

Формування інтегрованої системи екологічного менеджменту на промислових підприємствах – це ефективний інструмент для комплексного вирішення завдання забезпечення якості продукції, охорони довкілля, професійної безпеки виробництва і відповідальності підприємства перед суспільством та сприяння інтегруванню України у світове співтовариство.

Формування системи екологічного менеджменту дозволить забезпечити реалізацію цільових програм Європейської багатовекторної інтеграції, створить передумови для організації нових робочих місць працівників інноваційної сфери, екологів, сприятиме формуванню екологічно орієнтованого бізнесу і створить передумови сталого безпечного розвитку України [2].

Нині відбувається процес переходу економіки України в екологічно безпечну економіку. У зв'язку з цим, пошук шляхів реформування є невід'ємним від механізму реалізації системи екологічного менеджменту.

Література

1. Князева Т.В. Розвиток системи екологічного менеджменту на підприємстві: основні теоретичні положення / Т.В. Князева // Теоретичні і практичні аспекти економіки та інтелектуальної власності. Випуск 1(10), Том 1. – 2014. – С. 391-396.

2. Нагаєв В.М. Екологічний менеджмент аграрної сфери як основа еколого-безпечного розвитку України / В.М. Нагаєв, О.А. Абдулмалікова – Режим доступу: <http://base.dnsgb.com.ua/files/journal/.../VDdau2008-1-Ekonom-Nagaev.pdf>.

3. Чигрин О.Ю. Еколого-економічні аспекти впровадження сучасних інструментів екополітик в корпоративному секторі / О.Ю. Чигрин, Т.В. Пімоненко – Режим доступу: http://irbis-nbu.gov.ua/cgi-bin/irbis.../cgiirbis_64.exe?...

Микола Мороз

Міністерство аграрної політики та продовольства України

ПРОДОВОЛЬЧА БЕЗПЕКА В КОНТЕКСТІ ДЕРЕГУЛЯЦІЇ

Одним із пріоритетних заходів держави є забезпечення продовольчої безпеки громадян.

Законом України “Про державну підтримку сільського господарства України” продовольча безпека визначається як захищеність життєвих інтересів людини, яка виражається у гарантуванні державою безперешкодного економічного доступу людини до продуктів харчування з метою підтримання її звичайної життєвої діяльності

Всесвітньою продовольчою та сільськогосподарською організацією ООН (ФАО) продовольча безпека існує тоді, коли всі люди в будь-який час мають фізичну та економічну доступність до достатнього, безпечного та повноцінного харчування, що відповідає їх дієтичним та харчовим вподобанням, для забезпечення активного та здорового способу життя.